

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όταν ο Αφρικανός βρισκόταν στο Λίτερνο, κατά τύχη (τυχαία) ήρθαν σ' αυτόν πολλοί αρχηγοί ληστών, για να τον χαιρετήσουν επίσημα. Τότε ο Σκιπίωνας, επειδή νόμιζε ότι ήρθαν για να συλλάβουν αυτόν τον ίδιο, εγκατέστησε στο σπίτι του φρουρά από δούλους του σπιτιού. Όταν παρατήρησαν αυτό οι ληστές, αφού πέταξαν μακριά τα όπλα (τους), πλησίασαν την πόρτα και με δυνατή φωνή ανήγγειλαν στον Σκιπίωνα (απίστευτο στο άκουσμα!) πως είχαν έρθει για να θαυμάσουν την ανδρεία του.

Φροντίζει και προνοεί, αν αρπάξουν την επιστολή, να μη μαθευτούν τα σχέδιά μας από τους εχθρούς. Για το λόγο αυτό στέλνει επιστολή γραμμένη στα ελληνικά. Συμβουλεύει τον απεσταλμένο, αν δεν μπορέσει να πλησιάσει, να δέσει την επιστολή στον ιμάντα ενός ακοντίου και να το ρίξει μέσα στα στρατόπεδο. Στην επιστολή γράφει ότι θα έρθει γρήγορα με τις λεγεώνες του.

Αυτό το ελάφι κάποια μέρα έφυγε και πίστεψαν πως είχε χαθεί (πεθάνει). Όταν κάποιος ανήγγειλε στο Σερτώριο πως το ελάφι είχε βρεθεί, ο Σερτώριος τον διέταξε να σωπάσει· επιπλέον τον καθοδήγησε να το αφήσει ξαφνικά ελεύθερο την επόμενη μέρα σ' αυτόν τον τόπο όπου θα βρισκόταν μαζί με τους φίλους του. Την επόμενη μέρα ο Σερτώριος, αφού δέχτηκε τους φίλους του στην κρεβατοκάμαρά του, τους είπε ότι είχε δει στον ύπνο του πως το ελάφι, που είχε χαθεί, επέστρεψε σ' αυτόν.

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. α. praedones → praedo
 praesidium → praesidii / praesidi
 armis → arma
 incredibile → incredibili / incredibilium
 locum → loca
- β. eum → οριστική: eius
 se → προσωπική, γ' προσώπου: nobis
 aliquis → αόριστη: aliquid
 ipse → οριστική (δηλώνει ταυτότητα): ipsis
 suum → κτητική, γ' προσ. για έναν κτήτορα: vestros

γ. postero → posteriore – postremo / postumo
 clara → clariore – clarissima
 celeriter → celerius – celerrime

δ. posterius
 posterioris
 posteriori
 posterius
 posterius
 posteriore

ε. complures
 complurium
 compluribus
 complures
 complures
 compluribus

2. esset → fuerint
 venerunt → venitote
 captum → caperemur
 abiectis → abicies
 animadverterunt → animadversu
 nuntiaverunt → nuntiatum iri
 adire → adi – adite
 possit → poterat – potuerat
 adfore → adsunt
 credita est → credenda esses
 praecepit → praecipendum
 reverti → reversuram esse

3. α. cum se ipsum venisse eos existimasset: δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο ρήμα conlocavit. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο cum και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η αιτιολογία είναι το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής λογικής διεργασίας και συγκεκριμένα με υποτακτική υπερσυντελικού (existimasset) για το προτερόχρονο στο παρελθόν, σε εξάρτηση από ιστορικό χρόνο (conlocavit), σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων.

β. Sertorius eum iussit tacere → (ευθύς) Tace! (προστακτική)

γ. Ea cerva quodam die fugit et perisse credita est: Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου perisse εδώ παραλείπεται και εννοείται το cerva, σε πτώση ονομαστική. Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου perisse

δε δηλώνεται εδώ σε αιτιατική (παρατηρείται παράβαση (άρση) του λατινισμού), γιατί το ειδικό απαρέμφοτο *perisse* είναι χρόνου παρακειμένου και εξαρτάται από ρήμα δοξαστικό, παθητικής φωνής (*credita est*).

- δ. *nuntiaverunt se venisse ut virtutem eius admirarentur* (τελική πρόταση)
nuntiaverunt se venisse qui virtutem eius admirarentur (αναφορική – τελική πρόταση)
nuntiaverunt se venisse ad virtutem eius admirandam (υποχρεωτική γερονδιακή έλξη)
nuntiaverunt se venisse virtutis eius admirandae causa / gratia (υποχρεωτική γερ. έλξη)
4. α. *Scipio praesidium domesticorum in tecto conlocavit* → *Praesidium domesticorum a Scipione in tecto conlocatum est* (παθητική σύνταξη).
- β. *admissis amicis* → *cum Sertorius amicos admississet*.
- γ. *Legatum monet ut, si adire non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat*:
 Αναγνώριση: υπόθεση: *si adire non possit* (*si* + υποτ. ενεστ.) – απόδοση: *ut ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat*: (2 βουλευτικές προτάσεις που εκφέρονται με υποτακτική ενεστώτα). Εξαρτημένος σύνθετος υποθετικός λόγος 1^{ου} είδους (ανοικτή υπόθεση για το μέλλον). Ευθύς λόγος: *si adire non poteris* (*si* + οριστική μέλλοντα) – *adliga et abice* (προστακτική).
- δ. *captum*: αιτιατική σουπίνου που δηλώνει σκοπό κίνησης στο απαρέμφοτο *venisse*
quod: αντικείμενο στο ρήμα *animadverterunt*
ob rem: εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο ρήμα *mittit*.
Sertorio: έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα *nuntiavisset*
inventam esse: άμεσο αντικείμενο στο ρήμα *nuntiavisset*, ειδικό απαρέμφοτο (ετεροπροσωπία)
cum amicis: εμπρόθετος προσδιορισμός της συνοδείας στο ρήμα *futurus esset*
sibi: δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου στο ειδικό απαρέμφοτο *visum esse*
reverti: υποκείμενο στο απρόσωπο απαρέμφοτο *visum esse*, ειδικό απαρέμφοτο